Documenten voor het begeleidingsplan

Een impuls om samenwerking tussen plusklas en de zendende school te intensiveren

1. Protocol
2. Toelichting voor ouders
3. Behoeften lijst t.b.v. begeleidingsplan
4. Interesselijst
5. Voorbeeld begeleidingsplan

Januari 2011
Adviseur Optimus Excellentie Project Jan van Nuland

6. Protocol om te komen tot betere afstemming plusklas – zendende school

Vooraf:
Binnen de werkgroep hoogbegaafdheid van Optimus zijn we tot nu vooral druk geweest met het opzetten van de twee plusklassen, resp. in Ravenstein en Boxmeer. We hebben hiermee een mooi concept in de praktijk waargemaakt. Een concept dat ook zijn basis heeft in een degelijke theoretische onderbouwing: Leren denken, leren leren, leren leven (Willy Peters, CBO, 2000), de DVL (Judith te Boekhorst, SLO, 2007), de 6 profielen (Betts en Neihart, 1988), De drie intelligenties (Sternberg, 2003) en Big Picture (Esther de Boer, KPC, 2009). Ook de communicatie met ouders en eigen klas middels gesprekken, video en email verloopt naar tevredenheid. Tot zover prima dus.

Nu is ons in april door het SLO een tussenrapportage (beter zou geweest zijn: startrapportage) toegestuurd op basis van de door de SPOM scholen ingevulde zelfevaluatie checklists "Hoog-begaafdheidwijzer". Hieruit komt een op het eerste gezicht moeilijk te vatten beeld naar voren van de stand van zaken wat betreft het onderwijsaanbod aan hoogbegaafde leerlingen binnen die scholen. Ondertussen heb ik deze scholen op één na ook allemaal bezocht. Nadere bestudering, gekoppeld aan mijn ervaringen tijdens die schoolbezoeken, brengt mij tot de volgende voorzichtige conclusies:

- Binnen de SPOM scholen van OPTIMUS is iedereen op weg naar een passend aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen
- In de samenvatting lezen we: grotendeels gerealiseerd is: signalering, vaststelling onderwijsbehoeften, borging doorgaande lijnen en de algemene onderwijsaanpassingen. De overige 9 items zijn nog onvoldoende gerealiseerd. Hierbij vallen *de plusgroep, overige begeleidingsvormen en evaluatie op leerlingniveau* in negatieve zin op.
- Wat betreft de plusgroep: Hier komt de negatieve score vooral door het ontbreken van een aanbod voor groep ½ en het ontbreken van een handelingsplan. Wat betreft evaluatie ook het ontbreken van een handelingsplan. En overige: het ontbreken van een coördinator op de school.
- Er is veel verschil tussen de scholen onderling. En ook: Er zijn scholen die zichzelf onderschatten als je hun lijst bekijkt, maar er zijn ook scholen die de kwaliteit van hun aanbod aan (hoog)begaafden overschatten. Bijvoorbeeld als het gaat over het vaststellen van de onderwijsbehoeften….

We herkennen in bovenstaande ook een aantal zaken genoemd in het volgende fragment. Het is uit een persbericht van de inspectie van 5 juli 2010 n.a.v. rapport GION "Het onderwijsaanbod aan hoogbegaafde leerlingen in het basisonderwijs":

"Slechts in een minderheid van de gevallen voldoet het onderwijs aan de kenmerken die een rol spelen bij effectief onderwijs aan hoogbegaafden. Zo wordt het werk van leerlingen vaak niet beoordeeld en is er te weinig afstemming tussen de betrokken leerkrachten, waardoor er onvoldoende aansluiting is tussen het aanbod in de plusgroep en de overige lessen."

Eerder lazen wij al een citaat uit de studie "Succescondities voor onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen" door Mooij e.a.mei 2007, Radboud Universteit Nijmegen:

"De indruk bestaat dat veel huidige vormen van verrijking vooral als doel hebben dat leerlingen zich prettig voelen, door voor hen interessante leerstof aan te bieden. Ze worden echter te weinig gestimuleerd om over hun eigen grenzen heen te gaan. Wat dus bereikt wordt is weliswaar minder frustratie op school, maar er wordt weinig meer geleerd dan alleen het reguliere programma."

Er is dus nog volop werk aan de winkel! Wat nu het eerst op te pakken en vooral ook: hoe?

Ik stel voor om het afstemmen van de onderwijsbehoeften gezien vanuit hoogbegaafde kind, zijn ouders en zijn leerkracht(en) (handelingsgerichte invalshoek) als uitgangspunt te nemen. Uit deze afstemming vloeit dan een begeleidingsplan voort met bijbehorende vaardigheden (oplossingsgerichte invalshoek), doelen (opbrengstgerichte invalshoek), begeleidingsmogelijkheden, evaluatie en rapportage. Ik beschrijf de praktische uitwerking in het volgende concept protocol.

Jan van Nuland, december 2010

Protocol afstemming OPTIMUS plusklas en zendende school

Stel een kind wordt door school aangemeld voor een plaatsje in de plusklas, welke stappen en door wie worden dan achtereenvolgens gezet?

Stappen protocol	**Verantwoordelijke(n)**
1. Beslissing toelating en/of plaatsing	Toelatingscommissie Optimus
2. A. Invullen lijsten voor plan B. Ondersteuning bij invullen lijsten voor plan	Kind, ouders, leerkracht Adviseur
3. Gegevens afstemmen en conceptplan	Adviseur
4. Plan beoordelen / goedkeuren	Ouders, leerkracht, Begeleiders Optimus Plusklas
5. Uitvoering plan	Begeleiders Optimus Plusklas, leerkracht
6. A. Tussen evaluaties school B. Tussen evaluaties Begeleiders Optimus Plusklas	Leerkracht, ouders Begeleiders Optimus Plusklas, ouders
7. Evaluatie schoolniveau	Directeur, ib'er, adviseur
8. Overdracht nieuw schooljaar	Leerkracht
9. Overdracht v.o.	Leerkracht

Uitwerking:

1. Beslissing toelating en/ of plaatsing:
Doel: beslissing over toelating en plaatsing
Initiatief: zendende school
Verantwoordelijk: Toelatingscommissie Optimus
Andere betrokkenen: ouders
Actie: Door de toelatingscommissie wordt bekeken of dat het kind voldoet aan de voorwaarden om tot de klas te kunnen worden toegelaten en geplaatst:

a. Het kind heeft een TIQ van 130 of meer.
b. Het kind zit in groep 6, 7 of 8 van de basisschool.
c. Het kind heeft geen beperkingen waardoor hij of zij niet van het onderwijs van de Optimus Plusklas zou kunnen profiteren.
d. Het kind heeft geen beperkingen waardoor het onderwijs aan de medeleerlingen bij de Optimus Plusklas in het geding komt.
e. De groep mag niet groter worden als 25 deelnemers: anders kan een kind wel toegelaten worden, maar nog niet geplaatst: hij of zij komt dan op de wachtlijst.

2. Invullen lijsten voor plan en ondersteuning daarbij:
A. Doel: verzamelen gegevens nodig voor afstemmen van de onderwijsbehoeften
Initiatief: De begeleiders van de Optimus Plusklas verstrekken de formulieren aan kind, ouders en leerkrachten
Verantwoordelijk: ouders en leerkracht
Andere (mogelijk) betrokkenen: zie 3b: adviseur en/of ib'er
Actie:

a. Door kind, ouders en leerkracht(en) wordt een zo genoemde "behoeftepeilingslijst" ingevuld. Elke "partij"geeft hierbij een top 3 aan van meest urgente onderwijs-behoeften.
b. Het kind vult bovendien een interesselijst in, die resulteert in een top 5.
c. De leerkracht vult ook nog een overzichtje in van (onderwijs- en /of begeleidingsactiviteiten die dagelijks voor het kind op het programma staan. Kort gezegd: het compacten en verrijken en de begeleiding daarbij.

B. Doel: ondersteuning bij invullen lijsten indien betrokkenen daar behoefte aan hebben.
Initiatief: betrokkenen als zij dit wensen
Verantwoordelijk: adviseur van het Optimus excellentieproject
Andere betrokkenen: Ook de ib'er kan om advies gevraagd worden
Actie: De adviseur van het Optimus excellentieproject belt standaard de zendende school om de leerkracht(en) aan te bieden om samen de twee lijsten in te vullen. Ook de ib'er zal gevraagd worden hierbij aanwezig te zijn zodat deze in het vervolg mogelijk zelf ook de leerkracht hierbij kan assisteren.

3. Gegevens afstemmen en concept begeleidingsplan door adviseur
Doel: komen tot een begeleidingsplan voor één schooljaar waarin alle partijen zich herkennen.
Initiatief: adviseur van het Optimus excellentieproject
Verantwoordelijk: adviseur van het Optimus excellentieproject
Andere betrokkenen: ouders, kind, leerkracht, ib'er en Begeleiders Optimus Plusklas
Actie: De adviseur van het Optimus excellentieproject krijgt de ingevulde lijsten en stelt aan de hand van deze gegevens een concept begeleidingsplan op met daarin een grootste gemene deler van onderwijsbehoeften en de daarbij behorende vaardigheden, doelen en begeleidingsadviezen. Dit gaat gedeeltelijk geautomatiseerd aan de hand van formats omdat het anders te veel tijd gaat kosten. Dit concept gaat per email naar de betrokkenen (zie boven).

4. Beoordeling en goedkeuring conceptplan door ouders, leerkracht, plusklasbegeleider en ib'er
Doel: komen tot consensus wat betreft de begeleiding voor dit schooljaar.
Initiatief: adviseur van het Optimus excellentieproject
Verantwoordelijk: ouders, kind, leerkracht, ib'er, Begeleiders Optimus Plusklas en de adviseur van het Optimus excellentieproject
Actie:
a. De adviseur krijgt via de mail van ouders, zendende school en begeleiders van de Optimus Plusklas goedkeuring voor het plan, al dan niet met aanvullingen of andere wijzigingen.
b. Als de verschillen te groot zijn en/of er niet tot consensus gekomen kan worden organiseert de adviseur een overlegmoment om alsnog tot overeenstemming te komen.

5. Uitvoering begeleidingsplan met mogelijk ondersteuning
Doel: Bereiken van de in het begeleidingsplan gestelde doelen dit schooljaar.
Initiatief: leerkracht en begeleiders Optimus Plusklas
Verantwoordelijk: leerkracht en begeleiders Optimus Plusklas
Andere (mogelijk) betrokkenen: kind, ouders, ib'er en adviseur van het Optimus excellentieproject
Actie:
a. De onderwijsgevenden gaan aan het werk. Zij gaan daarbij uit van de gestelde doelen en hebben steun aan de beschreven begeleidings-adviezen.
b. De ib'er of adviseur kan altijd ingeroepen worden om zo gewenst aanvullend advies te geven.

6. (Tussen)evaluaties en rapportages
Doel: Samen bepalen of de afgesproken doelen ook bereikt zijn in de afgesproken periode
Initiatief: leerkracht en begeleiders Optimus Plusklas
Verantwoordelijk: leerkracht en begeleiders Optimus Plusklas
Andere (mogelijk) betrokkenen: kind, ouders, ib'er en adviseur van het Optimus excellentieproject
Actie: Minimaal drie keer per jaar wordt met elkaar gecommuniceerd of de te bereiken doelen behaald zijn of behaald zullen worden. Die data zijn genoemd in het begeleidingsplan.
Als één van de betrokken partijen dit nodig vindt kan ook besloten worden al eerder tot een tussenevaluatie te komen.
Om praktische redenen hebben we in dit protocol de evaluatie van de begeleiding in de klas losgekoppeld gelaten van de evaluatie van de begeleiding door begeleiders van de Optimus Plusklas:

a. De eerste keer is tijdens het eerste reguliere rapportgesprek (vaak) in november op de basisschool met de eigen leerkracht.
b. De tweede en derde keer is tijdens het tweede den derde reguliere rapportgesprek (meestal) in maart en juni met de eigen leerkracht ***en*** tijdens een aparte evaluatiegesprekken in maart en juni met de begeleiders van de Optimus Plusklas wat betreft hun aandeel.
c. Van deze gesprekjes wordt een kort verslagje gemaakt met de drie gekozen doelen als uitgangspunt. Deze verslagjes worden via email uitgewisseld tussen school en plusklas.
d. Bij de evaluatie wordt ook besproken of het bezoeken van de plusklas nog steeds meerwaarde heeft voor het kind.
e. Zo nodig wordt het doelen of worden de doelen bijgesteld en zo nodig wordt overlegd tussen school en plusklas om één en ander nog beter op elkaar af te stemmen.
f. De ib'er of adviseur kan altijd ingeroepen worden om zo gewenst aanvullend advies te geven.

7. Evaluatie op schoolniveau

Doel: Met elkaar bespreken of er op schoolniveau maatregelen mogelijk / nodig zijn om het aanbod voor hoogbegaafde leerlingen structureel in kwantiteit en kwaliteit te verbeteren. Eén scholingsbijeenkomst voor het hele team is daar in ieder geval onderdeel van!
Initiatief: adviseur van het Optimus excellentieproject
Verantwoordelijk: directeur zendende school
Andere betrokkenen: ib'er
Actie: Gedurende het lopende schooljaar neemt de adviseur contact op met de directeur van de zendende school om mogelijk een afspraak te maken voor een verkennend gesprek over maatregelen die het aanbod op school voor hoogbegaafde leerlingen structureel in kwantiteit en kwaliteit kunnen verbeteren.

8. Overdracht bij nieuw schooljaar

Doel: Goede overdracht van het begeleidingsplan bij overgang naar een andere klas i.v.m. het nieuwe schooljaar.
Initiatief: vorige leerkracht
Verantwoordelijk: nieuwe leerkracht
Andere (mogelijk) betrokkenen: kind, ouders, ib'er en de adviseur van het Optimus excellentieproject
Actie: De eigen leerkracht spreekt de recentste versie van het begeleidingsplan door met de volgende leerkracht.
N.B.: Navraag bij Plusklas Den Bosch leerde ons dat het kritieke punt bij een dergelijk begeleidingsplan de overgang naar een nieuwe klas is. Als alle betrokkenen hiervan doordrongen zijn kan veel irritatie voorkomen worden. Indien nodig biedt de adviseur hier ook weer zijn diensten aan.

9. Beëindigen begeleidingsplan door verlaten Begeleiders Optimus Plusklas

Doel: Goede overdracht van het begeleidingsplan bij overgang naar het voortgezet onderwijs of om andere redenen.
Initiatief: vorige leerkracht
Verantwoordelijk: nieuwe leerkracht
Andere (mogelijk) betrokkenen: kind, ouders, ib'er en adviseur van het Optimus excellentieproject
Actie:
a. Als leerlingen als vervolgonderwijs het TBL kiezen kan het begeleidingsplan mogelijk voortgezet worden, maar in het algemeen zal dit niet het geval zijn.
b. Helaas is er ook nog geen traditie als het gaat om overdracht van hoogbegaafde leerlingen naar het voortgezet onderwijs.
c. Als het begeleidingsplan stopt omdat Begeleiders Optimus Plusklas geen meerwaarde (meer) heeft voor een leerling zal toch bekeken moeten worden of er dan geen andere begeleiding nodig en mogelijk is. De adviseur kan hiervoor altijd geraadpleegd worden. (versie dec. 2010)

Toelichting lijst

"behoeften – vaardigheden – doelen":

Ravenstein, 24 januari 2011,

Beste ouders,

Uw kind neemt deel aan een plusklas van Optimus. Om de samenwerking tussen de reguliere school van uw kind en de plusklas te intensiveren hebben we een lijst met doelen opgesteld is die de grondslag vormt voor een globaal begeleidingsplan. Dat plan is zowel voor de school als de plusklas het uitgangspunt bij de begeleiding van uw kind.

Als start heeft uw kind onlangs bovengenoemde lijst ingevuld door met een + de eigen sterke kanten en met een – de eigen minder ontwikkelde kanten aan te geven. De volgende stap is nu dat wij graag van uw kind én van u een "top drie" zouden hebben. We zouden graag weten aan welke drie vaardigheden uw kind het eerst zou moeten gaan werken, zowel gezien vanuit de eigen optiek als die van u. Dat kan op twee manieren:

a. U laat eerst uw kind een 1, 2 en 3 plaatsen in de tweede kolom. Daarna plaatst u zelf uw top drie in de derde kolom. Tenslotte overlegt u met uw kind en plaatst een gezamenlijke top drie in de vierde en laatste kolom.
b. U slaat het plaatsen van een top drie in de tweede en derde kolom over en gaat meteen overleggen met uw kind om te komen tot een gezamenlijke top drie in de vierde kolom.

Het is voor ons heel prettig als u onder de lijst ook een korte toelichting en eventuele opmerkingen schrijft. Vervolgens laat u uw kind de lijst weer inleveren tijdens de eerstvolgende plusklasbijeenkomst.

Vervolgens gaat de adviseur van het Optimus Excellentie Project, Jan van Nuland, zo snel als de agenda's dat toelaten met (een kopie van) deze lijsten naar de school van uw kind. Dit om met de leerkracht(en) en IB-er van uw kind te overleggen wat in hun optiek de doelen zouden moeten zijn. Op grond van al deze informatie stelt Jan een concept begeleidingsplan op en stuurt dit ter goedkeuring op naar de school en de plusklas. U krijgt uw exemplaar via school.

Het plan wordt natuurlijk ook met u geëvalueerd. Dit zal in het algemeen gebeuren tijdens de rapportgesprekjes zoals u die gewend bent van uw school, maar ook van de plusklas.

Mochten er bij het invullen nog vragen opkomen, dan kunt u per mail ook contact opnemen met jan.vannuland@gmail.com .

Wij willen u alvast hartelijk danken voor uw medewerking.

Met vriendelijke groeten,

De begeleiders van de Optimus Plusklassen,

Jan van Nuland en Nicole Klaassen (Ravenstein)
Lieke Hendriks en Ingrid Cristiaans (Boxmeer)

Grootste gemene deler onderwijsbehoeften kind, ouder, lkr., plusklas

Datum: **Leerling:**

School: **Leerkrachten:** **groep:**

Het kind vult in kolom 1 sterke en minder ontwikkelde vaardigheden in: += sterk / - = aandachtspunt. Samen met de ouders wordt hiermee een top 3 van aandachtspunten vastgesteld. De adviseur bespreekt met de eigen leerkracht en de plusklasbegeleiders deze gegevens om uiteindelijk tot drie doelen te komen voor de komende periode. Dit wordt genoteerd in het begeleidingsplan.

1	2	3	4	***"Leren leren (leren presteren)"***
				(Voorbereiden op vervroegde doorstroming)
				Motivatie: interesse in leren opbrengen
				Voldoende niveau opdrachten in eigen klas
				Je leerstijlen kennen / toepassen
				(Motivatie voor) memoriseren
				Stappenplan maken en gebruiken
				Juiste aanpak kiezen
				Vooraf stappenplan maken, daarna gebruiken
				Tijdsplanning (agenda) maken en gebruiken
				Leren presteren naar vermogen
				Niet kopiëren, samenvatten in eigen woorden
				Meerdere bronnen gebruiken
				Kritisch zijn: Meerdere versies maken e.d.
1	2	3	4	***"Leren denken (over leren)"***
				Diepe vragen stellen
				Open vragen stellen, hoofd- en deelvragen
				Echte onderzoeksvragen formuleren
				Doorvragen
				Creatieve en analytische denkvaardigheden
				Samenvatten
				Mindmappen e.a. schema's leren gebruiken
				Creatief denken: filosoferen, denkhoeden, e.d.
				Leren reflecteren
				Doelgericht werken
				Tips gebruiken
				Inzicht in zwakke / sterke kanten

1	2	3	4	***"Leren (samen te) leven": emotioneel***
				Zelfvertrouwen, zelfstandigheid
				Doorzetten, zelf oplossen
				Kwaliteit leveren <> Perfectionisme
				Kritiek ontvangen en geven
				Te snel hulp vragen
				Te weinig hulp vragen
				Omgaan met het "onverwachte", (over)gevoeligheid
				Omgaan met boosheid, frustraties
				Jezelf presenteren, een onderwerp presenteren
				Zelfvertrouwen bij presenteren
				Duidelijk overkomen bij anderen
				Jezelf durven zijn
				Verzorging van werk / spullen
1	2	3	4	***"Leren (samen te) leven": sociaal***
				Samenwerken
				Aardig zijn voor anderen
				Anderen niet storen, doorwerken
				Initiatieven nemen, maar ook niet te dominant zijn
				Taken eerlijk en slim verdelen
				Niet teveel of te weinig overleggen
				Luisteren tijdens overleg
				Opkomen voor jezelf in overleg
				Communiceren
				Vrienden maken, communiceren met leeftijdsgen.
				Communiceren met volwassenen
				Praten over je hoogbegaafdheid

Toelichting en opmerkingen:

© Jan van Nuland 2010 Niet overnemen of gebruiken zonder bronvermelding / jan.vannuland@gmail.com Gebaseerd op gesprekken met kinderen, ouders, leerkrachten. Basis: 3xLeren Willy Peters, DVL Judith te Boekhorst. Vergeleken met 3x Intelligentie Sternberg, Profielen Betts Neihart, Big Picture, Vaardighedenspel.

Interessante onderwerpen van (naam):
Datum:

ER STAAN HEEL MOEILIJKE WOORDEN IN DEZE LIJST! STEL EEN VRAAG ALS JE IETS NIET BEGRIJPT!!		
dieren	kunst/kunstenaars	archeologie
architectuur	biologie	astronomie (sterrenkunde)
schrijvers	kastelen/ridders	vaderlandse geschiedenis
striptekenaars	communicatie	2e Wereldoorlog
chemie (scheikunde)	cowboys/indianen	misdaad/wet
de toekomst / tijdreizen	het oude Egypte	biologisch evenwicht
dromen	energie	verkiezingen
economie	proefjes doen	uitvindingen
herkomst van woorden	bekende personen	milieu
sagen/legenden/mythen	studies over de toekomst	ontwikkelingshulp
fossielen/ prehistorie	genetisch onderzoek	geologie/mineralen/stenen
stamboomonderzoek	luchtvaart	ijstijd
geografie, (land-)kaarten	medicijnen	plaatselijke geschiedenis
uitvindingen	bestuderen van zeeën, etc.	muziek
toverkunst	fotografie	piraten
dino's	dichten, poëzie	vervuiling
fobieën	robotten	gebarentaal/mime
toneelstukken/-spelen	belangrijke mensen	poppen(spel)
koningen	transport	machines
rakettenbouw/ruimtevaart	Oorlogen	stenografie
het weer	ontdekkingsreizen	kleuren en hun betekenis
communisme	vulkaan en aardbeving	mode/kleding
dans/ballet	psychologie	ons brein, onze hersens
dromen uitleggen	kinderarbeid	ons geheugen
evolutie	binnenhuisarchitectuur	Boeddhisme
fractals (wiskunde)	Chinees, Russisch, of..	piramides

Zet kruisjes bij de onderwerpen die je interessant vindt. Je mag ook zelf onderwerpen erbij schrijven. Als je dat gedaan hebt maak je een top 5 door bij één van de kruisjes een 1, 2, 3, 4 of 5 te schrijven. Succes!

Concept begeleidingsplan hoogbegaafde leerling
In samenwerking tussen zendende school en plusklas

ALGEMENE GEGEVENS		
Naam:	Voorbeeld Leerling	**Geb. datum:** 18 - 2 - 2001
Klassenleerkracht(en):	Voorbeeldleerkracht	
School:	Voorbeeldschool	**Groep :** 7
Looptijd:	september 2010	tot juni 2011
Tussenevaluaties:	december 2011 (oudergesprek eigen school) en maart 2011 (plusklasgesprek)	
Eindevaluatie:	juni 2010	
Plan opgesteld door:	De leerkracht i.s.m. Jan van Nuland (Excellentieproject van OPTIMUS)	

BEGINSITUATIE		
Gegevens uit onderzoek	Uitslag: VIQ: 133 PIQ: 132 TIQ: 138 Verdere gegevens uit dit onderzoek:	
Analyse	**Kansen:** Hij beschikt over een uitstekende cognitie en , en hij heeft grote interesse voor: archeologie, striptekenaars, uitvindingen, e.a.	**Bedreigingen:** -/ - / -
Taakverdeling school /plusklas	De plusklas biedt die mogelijkheid tot peercontact. Verder zorgt de plusklas op de woensdagmorgen ook voor intensieve begeleiding bij onderstaande doelen. De eigen school begeleidt hierbij op de overige dagen.	

BEHOEFTEN – VAARDIGHEDEN - DOELEN	
Lange termijn doel	A. Leren denken (over leren) - B. Leren leren (leren presteren) – C. Leren (samen) leven
Algemene doelen plusklas / school / ouders	Er zijn drie belangrijke algemene doelen die voor elk hoogbegaafd kind gelden: A. Leren leren: De leerling de kans te geven te leren: immers de stof van de op school gehanteerde methoden biedt die mogelijkheid onvoldoende. B. Leren denken: Het zijn vooral vaardigheden die geleerd moeten worden. En vaardigheden leer je door te oefenen en daarop te reflecteren: dat is het tweede doel C. Leren leven: Elke hoogbegaafde moet ook leren om te gaan met zijn gave, want dat is geen vanzelfsprekendheid. Een realistisch maar positief zelfbeeld is daarbij een belangrijke voor-waarde. Voor dit realistisch zelfbeeld is contact met ontwikkelingsgelijken (in het Engels “peers” genoemd) onontbeerlijk. Vanuit een realistisch, positief zelfbeeld kan gewerkt worden aan het leren omgaan met kinderen en volwassenen die niet hoogbegaafd zijn.
Nrs behoeften*:	**Kind:** 10.3.- 1.3.- 2.2. / **Ouders:** 10.3.- 5.3.- 5.1./ **Leerkrachten:** 10.3.- 6.3.- 6.1.*) Zie bijbehorende lijst
Gekozen specifieke behoefte(n): (GGD)	1. Ik zou graag een echte vriend(in) willen hebben, hoe zou ik dat kunnen aanpakken? (0.3) 2. Ik zou graag een presentatie uit mijn hoofd willen/kunnen doen. (Begeleiders: Misschien is dat ook handig i.v.m. het uit het hoofd leren van tafels, e.d.!) 3. Ik zou graag willen weten hoe mindmappen gaat en wat ik eraan heb.
N.B.:	
Vertaald naar vaardigheden	Ad. 1. Ik kan vrienden maken Ad. 2. Ik weet hoe je het best uit het hoofd kunt leren en doe dit ook voor bijvoorbeeld een presentatie (geheugen) Ad. 3. Ik kan mindmappen: met hoofdtakken en zijtakken, maar ook kleuren en tekeningetjes erbij
Doelen vertaald naar waarneembaar resultaat	Ad. 1. De leerling kan aangeven dat hij of zij of zij binnen de plus groep minimaal één medeleerling heeft waarmee hij of zij of zij lief en leed kan en wil delen. Ad. 2. De leerling laat zien een presentatie uit het hoofd te kunnen doen. Ad. 3. De leerling laat zien een aantal manieren van samenvatten te beheersen: mindmap, studiekaartjes en markeren.

© Jan van Nuland 2010 Niet overnemen zonder bronvermelding / jan.vannuland@gmail.com

BEGELEIDING IN DE EIGEN GROEP **(De leerkracht haalt hieronder weg of past aan waar dat nodig is!)**	
In eigen klas nadruk op de volgende vaardigheden:	• Ik kan vrienden maken • Ik weet hoe je het best uit het hoofd kunt leren en doe dit ook voor bijvoorbeeld een presentatie (geheugen) • Ik kan mindmappen: met hoofdtakken en zijtakken, maar ook kleuren en tekeningetjes erbij • Ik zorg dat ik voldoe aan de eisen die aan mijn werk gesteld worden: de hoeveelheid en de netheid!
Samenwerking met	In de eigen klas (school) kan Voorbeeld samenwerken met:
Extra ondersteuning	In de eigen klas (school) kan Voorbeeld rekenen op extra ondersteuning van: (Tijd zie onderstaand planschema)
Inhoud begeleiding **Inhoud activiteiten:**	**Compacten, verrijken, peercontact, begeleiding, reflectie en feedback** **Rekenen** Compacten met SLO routeboekje en verrijken met Rekentijger of Plustaak Rekenen **Taal** Compacten met SLO routeboekje en verrijken met de toepassingslessen van onze taalmethode en plustaak taal **Lezen** Tijdens "Estafette" leestijd werkt Voorbeeld aan een werkstuk of met Estaetteloper **WO** Waar mogelijk mag hij onderwerpen verder uitdiepen dan zijn klasgenootjes middels een stappenplan.
Begeleidingsadvies bij verrijking in vorm van het maken van eigen "producten": *Geef het kind houvast door hem of haar met een kijkwijzer of werkwijzer te laten werken.*	

ORGANISATIE IN DE EIGEN GROEP					
Organisatieadvies 1: *Er is/zijn in een klas in het algemeen één of geen hoogbegaafde kinderen. Het is daarom praktisch om in de eigen klas het aanbod voor de hoogbegaafden zoveel mogelijk gelijk te laten lopen met het aanbod voor de A-leerlingen, die wel een substantieel aandeel in de groep vormen (gemiddeld 25%).*					
Organisatieadvies 2: *Het is belangrijk dat de leerling ervaart dat het* ***verrijkingswerk*** *zijn* ***basisstof*** *is en niet een soort keuzestof , stof die je maakt als je het andere werk af hebt. Het afspreken van* ***vaste dagen/tijden*** *voor verrijking, presentatie en begeleiding is daarvoor een krachtig middel: twee opties:* *a. Vaste tijden: Bijvoorbeeld steeds het tweede gedeelte van een (werk)les* *b. Vaste dagen: Bijvoorbeeld: tijdens leerkracht gebonden les compacten en bij zelfstandig werkles verrijking* *Dus nooit: Eerst gecompacte werk helemaal af en dan pas beginnen aan verrijking: Het is immers geen "extra werk", de verrijking is hun basisstof!!!*					
Organisatie:	**Maandag**	**Dinsdag**	**Woensdag**	**Donderdag**	**Vrijdag**
Rekenen			Plusklas		
Taal			Plusklas		
Lezen			Plusklas		
Wereldoriëntatie			Plusklas		
Huiswerk			Plusklas		
Instructie, feedback,			Plusklas		
Presentatie, reflectie	Taak voorbespreken		Plusklas		
Inhalen i.v.m. woensdag					
Organisatieadvies 3: *Als de verrijkingsstof moeilijk genoeg is, roept deze vragen op. Je zult als leerkracht niet elke dag tijd hebben om hierop in te gaan, daarom is het belangrijk dat er ook afspraak is over een* ***vaste tijd*** *waarop de begaafde leerlingen kunnen rekenen op* ***begeleiding*** *krijgen van de leerkracht, al is het maar een kwartier per week!*					
Organisatieadvies 4: *Om aan te geven de verrijkingsstof heel serieus genomen moet worden is vermelding op het* ***rapport*** *in welke vorm dan ook een must. Dat doen we op Voorbeeldschool als volgt: We geven voor het verrijkingswerk punten (ook voor de werkverzorging) Bij de opmerkingen van het rapport vermelden wij het gemiddelde punt voor het verrijkingswerk van rekenen, taal, lezen en WO. Ook het huiswerk passen we regelmatig aan door er hogere eisen aan te stellen.*					

BEGELEIDING IN DE PLUSKLAS	
Begeleiding in de plusklas **Ook te gebruiken als begeleidings-adviezen voor in de eigen klas.**	Ad 1. Elke plusgroep(je)bijeenkomst begint met een inloop: gelegenheid om even informeel bij te praten. De begeleiders begeleiden het spel tijdens het speelkwartier. Ook is er elke plusgroep(je)bijeenkomst een energize-opdracht voor de groep. Hierbij gaat het om plezier, samenwerken, respect,maar ook lichamelijk contact met elkaar. Ad 2. Allereerst laten de begeleiders de leerlingen ervaren waarom het uit het hoofd leren in de middelbare school onvermijdelijk is. Daarna laten ze de leerlingen ervaren hoe ons geheugen werkt. De begeleiders laten de leerlingen vervolgens oefenen met het van buiten leren van woordjes uit een vreemde taal. Ook laten zij de leerlingen oefenen met het zichzelf overhoren met bijv. het programma "Wrts". Het leren van woordjes komt op de basisschool nog niet veel voor. Eén vorm van memoriseren die in ieder geval wel heel zinvol is voor onze doelgroep is het van buiten leren voor een presentatie en dat oefenen we tenslotte natuurlijk ook! Ad 3. De begeleiders laten de leerlingen oefenen met een aantal manieren van samenvatten: mindmap, studiekaartjes en markeren. Daarvoor gebruiken zij o.a. de katern "leren leren" van Minka Dumont.

EVALUATIE	
Evaluatiemomenten en deelnemers: **Evaluatie hoe:** **Rapportage hoe:**	Er zijn evaluatiemomenten in december (alleen eigen klas), in maart en juni. Evaluatie van de begeleiding in de eigen klas is in ieder geval de ouder(s) met de eigen leerkracht(en) (rapportgesprek?!). Evaluatie van de begeleiding in de plusklas is in ieder geval de ouder(s) met de plusgroepbegeleider(s). (Denk aan: logboek , kijkwijzers, evt. toetsgegevens, e.d.) Het kind krijgt in ieder geval op het schoolrapport en op het plusgroeprapport schriftelijk feedback over zijn vorderingen. De ouders krijgen in ieder geval kans de vorderingen mondeling met de leerkracht (dus 3 keer per schooljaar) en de plusgroepbegeleider(s) (2 keer per schooljaar) te bespreken. De eigen leerkracht en plusgroepbegeleider(s) wisselen in ieder geval elkaars schriftelijke rapportage uit.

Tussen evaluatie december	***Eigen klas:*** Resultaten verrijkingsstof en de begeleiding hierbij in de klas: leerkracht en ouders zijn het er over eens: Voorbeeld heeft het *doel niet/ wel behaald, dus: doel bijstellen/nieuw doel is vastgesteld nl.:*

Tussen evaluatie maart	***Eigen klas:*** Resultaten verrijkingsstof en de begeleiding hierbij in de klas: leerkracht en ouders zijn het er over eens: Voorbeeld heeft het *doel niet/ wel behaald, dus: doel bijstellen/ nieuw doel is vastgesteld nl.:* ***Plusgroep:*** Ouder(s) en plusklasbegeleider(s) zijn het er over eens: Ad 1. - Ad 2. - Ad 3. -

Evaluatie eind schooljaar	**Resultaat en vervolgafspraken: *Eigen klas:*** Resultaten verrijkingsstof en de begeleiding hierbij in de klas: leerkracht en ouders zijn het er over eens: Voorbeeld heeft het *doel niet/ wel behaald, dus: doel bijstellen/ nieuw doel is vastgesteld nl.:* ***Plusklas:*** Ouder(s) en plusklasbegeleider(s) zijn het er over eens: Ad 1. - Ad 2. - Ad 3. -
Opmerkingen	
Handtekeningen	Ouders Andere gesprekspartner(s) nl.